

Przywódcy lokalni i regionalni pozytywnie ocenili wzmożone działania Komisji Europejskiej na rzecz walki z ubóstwem energetycznym, wzmacniania odporności energetycznej oraz zapewniania czystej energii obywatelom i przedsiębiorstwom. Jednocześnie wyrazili zaniepokojenie, że przedstawiony przez Komisję plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii nie zawiera instrumentów dostosowanych do potrzeb samorządów terytorialnych oraz nie uwzględnia w pełni ich znaczącej roli w procesie transformacji energetycznej.

Opinię w tej sprawie, przygotowaną pod przewodnictwem prezydent Łodzi Hanny Zdanowskiej, Europejski Komitet Regionów przyjął 10 grudnia br.

Znaczenie dekarbonizacji i wyzwania społeczne

W dokumencie podkreślono, że produkcja i zużycie energii odpowiadają za ponad 75 proc. emisji gazów cieplarnianych w Unii Europejskiej, co czyni dekarbonizację kluczowym elementem osiągnięcia unijnych celów klimatycznych. Jednocześnie ponad 47 mln mieszkańców UE doświadcza obecnie wysokich kosztów energii.

Komitet zwrócił uwagę, że dostęp do przystępnej cenowo, stabilnej i czystej energii stanowi podstawę rozwoju gospodarczego, społecznego oraz spójności terytorialnej. Transformacja energetyczna - jak wskazano - powinna przebiegać w sposób racjonalny kosztowo, technologicznie neutralny i społecznie sprawiedliwy.

Odporność energetyczna i bezpieczeństwo

W obliczu aktualnych napięć geopolitycznych KR podkreślił konieczność ochrony dostępnych, niezawodnych i w większości krajowych źródeł czystej energii. Zalecono zapewnienie niezależności energetycznej oraz zdolności regionów do samodzielnego reagowania w przypadku zakłóceń dostaw.

Opinia wskazuje również, że odporność infrastruktury energetycznej powinna być traktowana priorytetowo, szczególnie wobec potencjalnych zagrożeń o charakterze wojskowym oraz ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Rola miast i regionów

Samorządy lokalne i regionalne przypomniały o swojej kluczowej roli w rozwijaniu infrastruktury energetycznej, zapewnianiu stabilnych dostaw i angażowaniu społeczności lokalnych w proces transformacji.

W dokumencie wezwano do wdrożenia modelu wielopoziomowego sprawowania rządów, w którym samorządy działałyby nie tylko jako wykonawcy, lecz także współprojektanci polityki energetycznej UE i państw członkowskich. Podkreślono, że wymaga to wyposażenia władz lokalnych i regionalnych w odpowiednie kompetencje, umiejętności, zasoby i wsparcie finansowe, adekwatne do ich ograniczeń oraz potrzeb infrastrukturalnych.

KR wyraził także oczekiwanie, że będzie zaangażowany w prace grupy zadaniowej ds. unii energetycznej powołanej przez Komisję Europejską.

Finansowanie transformacji

Komitet ocenił, że transformacja energetyczna powinna zostać uznana za jeden z priorytetów kolejnego wieloletniego budżetu UE. Jednocześnie podkreślono konieczność utrzymania pełnych uprawnień władz lokalnych i regionalnych do realizacji inwestycji w tym obszarze.

Wezwano państwa członkowskie do dostosowania zasad fiskalnych i budżetowych, tak aby inwestycje samorządów w transformację energetyczną były traktowane elastycznie. Wskazano również na potrzebę tworzenia nowych mechanizmów mobilizujących kapitał prywatny oraz rozwijania kompetencji siły roboczej.

Modernizacja sieci i przyszłe inicjatywy

Sprawozdawczyni Hanna Zdanowska wyraziła zadowolenie z przedstawienia 10 grudnia europejskiego pakietu dotyczącego sieci, którego celem jest modernizacja infrastruktury, przyspieszenie procedur wydawania pozwoleń oraz sprawiedliwszy podział kosztów w projektach transgranicznych.

KR oczekuje także na zapowiadany obywatelski pakiet energetyczny Komisji Europejskiej, mający priorytetowo wspierać rozwój społeczności energetycznych bazujących na odnawialnych źródłach energii, modeli prosumenckich, elektryfikacji zorientowanej na konsumenta oraz procesów dekarbonizacji regionów górniczych.

Wsparcie dla gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym

W opinii zwrócono uwagę, że działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej i renowacji budynków w sposób nieproporcjonalny obciążają gospodarstwa domowe o niskich dochodach.

KR wezwał do wprowadzenia lokalnych, ukierunkowanych instrumentów wsparcia, takich jak miejskie programy renowacji, pożyczki o zerowym oprocentowaniu, wsparcie dla projektów kierowanych przez społeczność i spółdzielnie mieszkaniowe, taryfy socjalne czy bezpośrednia pomoc finansowa.

Ramy dotyczące paliw kopalnych i ETS2

Komitet zaapelował o ustanowienie wiążących ram prawnych UE umożliwiających stopniowe wycofywanie bezpośrednich i pośrednich dopłat do paliw kopalnych, przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa energetycznego, przystępności cen i konkurencyjności gospodarki.

W dokumencie ostrzeżono, że system ETS2 w obecnym kształcie może prowadzić do gwałtownego wzrostu ubóstwa energetycznego oraz osłabienia zaufania publicznego do polityki klimatycznej i działań UE. Podkreślono również, że nowemu unijnemu celowi redukcji emisji do 2040 r., uzgodnionemu 9 grudnia, powinny towarzyszyć warunki chroniące obywateli i przemysł oraz zapewniające długoterminową stabilność.

Hanna Zdanowska, prezydent Łodzi, podkreśliła: „Żaden obywatel w Europie nie powinien martwić się o to, czy może ogrzać swój dom lub utrzymać włączone światło. Przystępna cenowo, bezpieczna i czysta energia jest podstawowym warunkiem godności, rozwoju i spójności społecznej. Omawiając transformację energetyczną, powinniśmy wziąć pod uwagę krajowe wyzwania, możliwości, potrzeby i

Samorządy apelują o bardziej ukierunkowane wsparcie na rzecz przystępnej cenowo energii

Kategoria: Rozwój i fundusze

Opublikowano: czwartek, 11, grudzień 2025 08:39

Odsłony: 291

konteksty społeczno-gospodarcze, a także specyfikę regionów. A my - samorządy lokalne, ale także nasi mieszkańcy i przedsiębiorstwa - stoimy w obliczu wielu wyzwań związanych z tą transformacją, od ograniczonych zasobów finansowych i organizacyjnych po przeszkody legislacyjne i biurokratyczne.”